

Kamil Sulej*

BUDOWANIE ZAUFANIA I PASJA SPOTKANIA. RELACJA Z XII FESTIWALU KATOLICKIEJ NAUKI SPOŁECZNEJ W WERONIE

BUILDING TRUST AND PASSION FOR THE ENCOUNTER.
REPORT FROM THE 12TH FESTIVAL OF CATHOLIC SOCIAL TEACHING
IN VERONA

Organizatorzy XII Festiwalu Katolickiej Nauki Społecznej w Weronie w sposób szczególny poświęcili tegoroczne wydarzenie zagadnieniu budowania zaufania oraz relacjom społecznym. Festiwal, który odbył się w dniach 24-27 listopada 2022 r. na terenie hal wystawienniczych Verona Fiere, po raz kolejny zgromadził kilka tysięcy ekspertów i słuchaczy, którzy w nauczaniu społecznym Kościoła poszukują odpowiedzi na pytania dotyczące współczesnych wyzwań społecznych zarówno w przestrzeni kultury, biznesu, jak i gospodarki.

Podczas inauguracji Alberto Stizzoli, prezes Fundacji Segni Nuovi, podkreślił, że dominująca dziś kultura obojętności i powierzchowności tworzy swego rodzaju iluzję spotkania, które jest przepęlnione egoizmem i prowadzi do osobistej izolacji, zamknięcia w sobie i we własnych sprawach. Stizzoli dodał:

Wspomniane cechy kulturowe dążą także do dualizmu, który ma tendencję do interpretowania rzeczywistości społecznej jako złożonej z autonomicznych, niezależnych bytów, niepołączonych relacjami, ale oddzielnych.

Zjawisko wspomniane podczas inauguracji dotyczy współczesnego człowieka, który jest nieustannie w opozycji do „czegoś” lub „kogoś”. Jesteśmy bez przerwy zachęcani do opowiedzenia się po jednej ze stron, coraz częściej brakuje nam dialogu i otwartości. Współczesne społeczeństwo zostało podporządkowane logice

* Kamil Sulej – historyk, sekretarz redakcji kwartalnika „Społeczeństwo. Studia, prace badawcze i dokumenty z zakresu nauki społecznej Kościoła; ORCID: 0000-0003-3168-8592.

nieufności i konfliktu, a dialog i prawda są wobec siebie przeciwstawne do tego stopnia, że społeczność wybiera relację obojętności, pozbawioną szacunku do drugiego człowieka, odrzucając przy tym podstawowe zasady i prawa.

Organizatorzy zwrócili uwagę, że wojna na Ukrainie doprowadziła do powrotu konfliktu zbrojnego na teren Europy, co od wielu lat uważane było za niemożliwe i spotkało się z obojętnością mimo wysyłanych znaków ostrzegawczych. Działania wojenne stwarzają ryzyko globalnego konfliktu związanego z niepowodzeniem prowadzonej polityki międzynarodowej.

Codziennie życie społeczne opiera się na pewnym *talk show*, w którym odgrywane są populistyczne sceny pozbawione szacunku i godności. Dominuje w nich konfrontacja słowa, zniewaga, brak potrzeby budowania prawdziwych i obiektywnych punktów widzenia czy opinii opartych na realnym dialogu, wynikającym ze swobodnego porównania. Współczesne relacje zostały wyparte przez sieci społecznościowe, które w instrumentalny sposób, przy wykorzystaniu algorytmów oraz zarządzaniu komunikacją, mają za zadanie tworzenie zamkniętych „baniek”, w których konfrontacja czy dialog są wyeliminowane, ponieważ przebywamy i rozmawiamy z osobami o podobnych przekonaniach i poglądach.

Organizatorzy po dokonaniu oceny braku umiejętności budowania zaufania i tworzenia relacji, zgodnie z metodologią katolickiej nauki społecznej: widzieć, oceniać, działać, podjęli się znalezienia rozwiązań. Podkreślili, że jest to możliwe tylko dzięki silnym fundamentom, które tworzy szacunek do człowieka, jego poglądów i przekonań. Natomiast dialog powinien być prowadzony w celu osiągnięcia dobra wspólnego, a nie partykularnych interesów. Ponadto konieczne jest wspieranie wysiłków mających na celu stworzenie prawdziwej relacji i zaufania opartego na wzajemnym słuchaniu. Istnieje również potrzeba poszukiwania pasji spotkania i motywacji do uczynienia z niego charakterystycznego elementu naszego życia społecznego. Niezbędne jest wypracowanie umiejętności spojrzenia na drugiego człowieka z poszanowaniem, w perspektywie wspólnych relacji oraz oparcia naszych działań na nadziei, która nie spełnia wyłącznie roli pocieszającej w trudnych chwilach, ale pobudza nas do działania na rzecz zmiany. Nadzieja prowadzi do budowania dobra wspólnego, jest gwarantem wspierania życia i wiary w człowieka. Spotkanie z drugim człowiekiem może pozwolić na odkrycie zaufania, które uczyni nas bardziej silnymi w obliczu teraźniejszości i pobudzi nas do podejmowania działań.

Papież Franciszek w liście skierowanym do uczestników podkreślił, że Festiwal stał się przestrzenią spotkania ludzi, którzy wierzą, że dobro wspólne jest możliwe, jest spoiwem umożliwiającym budowanie prawdziwego i pięknego społeczeństwa. Papież podkreślił, że obrany przez organizatorów temat wyraża bardzo ważną drogę, którą mają podążać dwa symbole: zaufanie i pasja. Zaznaczył, że współczesny świat obarczony konfliktami zaprzecza postawie zaufania wobec innych, poczuciu bezpieczeństwa, spotkaniu i spokojowi. Wskazał wprost, że

„jesteśmy w trzeciej wojnie światowej”; a wynikające z niej cierpienia, niewinne ofiary, śmierć dzieci tworzą ponury scenariusz, który wymaga zdecydowanej i odważnej interwencji oraz naprawy.

Budowanie wiąże się z umiejętnością projektowania charakterystyczną dla rzemieślników, którzy potrafią wydobyć piękno z surowego materiału. Współcześnie stajemy się rzemieślnikami budowania zaufania, które powinno być uporządkowane, przemyślane, z poszanowaniem każdej osoby. To daje szansę, że podjęte działania przetrwają zjawiska historii, a wypracowane zaufanie będzie stanowiło silną strukturę. Budowanie zaufania między ludźmi powinno rozpocząć się od zaufania Bogu.

Można postawić pytanie, komu dzisiaj ufa człowiek? Papież zauważył, że zaufanie jest silnym wezwaniem do nadziei, która inspiruje do nowych działań, ukierunkowuje umiejętności, pobudza do zaangażowania i ożywia życie. Człowiek, który podejmuje działania na rzecz dobra wspólnego, ma świadomość, że uczestniczy w historii budowanej dla innych. Niezależnie od tego, czy ufamy, czy nie, zawsze potrzebujemy relacji z innymi. Spotkanie jest postawą zaufania, a pasja jest iskrą, która rozpala serca i sprawia, że druga osoba jest otwarta na budowanie relacji. Spotkanie powinno stać się pragnieniem, naszym celem, ponieważ „[...] człowiek jest tak stworzony, że nie spełnia się, nie rozwija i nie może odnaleźć własnej pełni” inaczej niż poprzez szczery dar z samego siebie. Jest to umiejętność, która pozwala przemieniać egoizm w braterstwo, obojętność w pasję. Jest to swego rodzaju wyjście z logiki wojny, która widzi wroga i zagrożenie w innych, i zaprojektowanie możliwych dróg pokoju – dodał papież.

Przesłanie Franciszka stało się swego rodzaju zobowiązaniem do pielęgnowania kultury spotkania i zaufania opartego na pasji, która jednoczy osoby promującą katolicką naukę społeczną.

List gratulacyjny do uczestników wystosował także prezydent Sergio Mattarella, który podkreślił, że poczucie bycia wspólnotą opartą na dialogu i prawdzie pozwala tworzyć autentyczne dobro wspólne. Dodał, że szacunek i uznanie dla drugiego człowieka jest cechą charakterystyczną państwa demokratycznego. Jest to szczególnie ważne w dziedzinie stosunków międzynarodowych, które dzisiaj stają się wyjątkowo trudne. Wojna na Ukrainie potwierdziła, jak ważne jest budowanie zaufania dla przywrócenia człowiekowi nadziei i uniknięcia izolacji i marginalizacji. Prezydent zauważył również, że wysiłek środowisk promujących katolicką naukę społeczną stanowi cenny wkład w budowanie bardziej autentycznych i owocnych relacji. Podjęte zaangażowanie będzie w przyszłości narzędziem rozwiązywania konfliktów oraz budowania pokoju.

Włoski Festiwal zgromadził znakomitych gości i ekspertów, wśród których znaleźli się m.in.: abp Giuseppe Salvatore Baturi, sekretarz generalny Konferencji Episkopatu Włoch, ks. Sergio Massironi z Dykasterii ds. Integralnego Rozwoju

Człowieka, abp Nunzio Galantino, przewodniczący Administracji Dóbr Stolicy Apostolskiej oraz kard. Mario Grech, sekretarz generalny Synodu Biskupów.

Przedstawiciele kwartalnika „Społeczeństwo”, ks. prof. Stanisław Skobel oraz Kamil Sulej, wzięli udział w debacie eksperckiej pt. *Przyszłość demokracji: demokracja, autokracja, nowy porządek międzynarodowy*. Debata miała na celu odniesienie się do zjawiska demokracji w kontekście budowania zaufania społecznego. Ks. prof. Stanisław Skobel dokonał analizy stanu polskiej demokracji w kontekście zmian, jakie nastąpiły po 1989 r. zarówno w strukturze społecznej, jak i w strukturze Kościoła. Natomiast Kamil Sulej w swoim wystąpieniu skoncentrował się na podkreśleniu znaczenia ugruntowania poprawnej koncepcji człowieka. Zaznaczył, że w demokratycznie zorganizowanym społeczeństwie odniesienie się do antropologii człowieka i wartości życia prowadzi do budowania fundamentów państwa i polityki. Wskazał także na rolę postprawdy w procesie budowania zaufania i komunikacji.

Współpraca redakcji i środowiska Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana” podczas XII Festiwalu Katolickiej Nauki Społecznej w Weronie jest impulsem do współpracy i organizowania przedsięwzięć promujących praktyczny wymiar katolickiej nauki społecznej. Jest także szansą na wymianę doświadczeń i analiz badawczych, które służą budowaniu dobra wspólnego.